

Sygn. akt III AUa 375/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Agata Pyjas - Luty
Sędziowie:	SSA Marta Fidzińska - Juszcak SSO Natalia Lipińska (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Barbara Dudzik

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **M. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

przy udziale zainteresowanej **Z. B.**

o składki

na skutek apelacji wnioskodawcy M. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 stycznia 2013 r. sygn. akt VII U 1853/10

I. **oddala apelację,**

II. **przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz adwokata M. H. kwotę 120 zł oraz 23% tej kwoty jako podatek od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 17 października 2013 r.

Decyzją z dnia 5 października 2010r.,Nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat K. stwierdził, że M. B. zobowiązany jest do zapłaty nieuiszczonych składek wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania' decyzji w łącznej wysokości 119.642,28zł, w tym:

- na ubezpieczenie społeczne za okres luty 2001r. - lipiec 2010r. w kwocie 86.152,50zł (należność główna 54.314,50zł, odsetki 31.838,00zł),
- na ubezpieczenie zdrowotne za okres maj 2001r. - lipiec 2010r. w kwocie 26.996,91zł (należność główna 18.147,91zł, odsetki 8.849,00zł),
- na Fundusz Pracy za okres listopad 2000r. - lipiec 2010r. w kwocie 6.492,87zł (należność główna 4.203,87zł, odsetki 2.289,00zł).

Jako podstawę rozstrzygnięcia organ rentowy wskazał przepisy art. 68 pkt 1 w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 3 oraz art. 23 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity z 2009r., Dz.U. Nr 205, poz. 1585). W uzasadnieniu decyzji organ wskazał również, że należność główna z tytułu składek za okresy listopad 2000r. - sierpień 2003r., październik 2003r.- styczeń 2005r., marzec 2005r., grudzień 2005r.-maj 2006r. została ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych złożonych przez płatnika składek (tj. ubezpieczonego M. B.), natomiast należność za okresy wrzesień 2003r., luty 2005r., kwiecień 2005r.- listopad 2005r., czerwiec 2006r.- lipiec 2010r. ustalono w oparciu o dokumenty rozliczeniowe wygenerowane systemowo przez Zakład.

Pismem z dnia 28 października 2010r. M. B. odwołał się od w/w decyzji i wniósł o jej zmianę poprzez umorzenie naliczonego zobowiązania. W uzasadnieniu kwestionował wysokość naliczonego zobowiązania, poniósł że w przedmiocie nieopłaconych składek prowadzone było postępowanie restrukturyzacyjne, natomiast wniosek o umorzenie zobowiązań uzasadniał trudną sytuacją materialną.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 17 listopada 2010r. organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości. Zdaniem ZUS odwołujący prowadzi działalność gospodarczą od 1988r., restrukturyzacja należności nie powiodła się, ostatnia wpłata z dnia 30 marca 2001r. została rozliczona, podobnie jak ostatnia wpłata z postępowania egzekucyjnego z dnia 24 listopada 2003r., nadto odwołujący nie przedstawił dowodów na uiszczenie zaległości skutkujące ustaleniem jej w innej wysokości niż wskazał organ. ZUS zaznaczył również, że postępowanie o umorzenie składek może toczyć się dopiero po prawomocnym orzeczeniu o wysokości należności.

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2013r., sygn.. VII U 1853/10, Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie M. B..

Sąd I instancji ustalił, że M. B. od 1989r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, której przedmiotem początkowo był transport drogowy a obecnie zbieranie i sprzedaż złomu. W latach 1998-1999 składał w Urzędzie Skarbowym K. zeznania podatkowe PIT-33, a w latach 2000-2011 PIT-36. W latach 1998-2001,2004,2006-2010 odwołujący wykazywał w zeznaniach dochody, natomiast w zeznaniach za lata 2002-2003,2005 i 2011 straty.

Z wniosku M. B. z dnia 15 listopada 2002r. w przedmiocie zaległych należności na FUS toczyło się postępowanie restrukturyzacyjne. W dniu 9 grudnia 2002r. ZUS wydał decyzję o warunkach restrukturyzacji obejmującą zadłużenie odwołującego na FUS i FP za okres od lutego 2001 do listopada 2001r. oraz wymierzył opłatę restrukturyzacyjną w wysokości 15% zadłużenia. Decyzją z dnia 27 kwietnia 2004r. organ rentowy umorzył postępowanie restrukturyzacyjne z uwagi na niedochowanie przez M. B. warunków wskazanych w art. 10 i 10a ustawy o restrukturyzacji niektórych należności publicznoprawnych od przedsiębiorców. M. B. nie dokonał wpłaty opłaty restrukturyzacyjnej, nie opłacił składek za okres od czerwca 2002r. do marca 2004r., nie dostarczył informacji nt. bieżącej sytuacji finansowej firmy, ani informacji dotyczącej udzielonej pomocy publicznej. Wyrokiem z dnia 8 grudnia 2004r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił odwołanie M. B. od w/w decyzji, natomiast wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 4 lipca 2006r. oddalono wniesioną przez niego apelację (sygn. akt VII U 3520/04).

Sąd ustalił nadto, że w dniu 5 maja 2004r. M. B. złożył w Urzędzie Skarbowym K. pismo, w którym podał, że z dniem 1 maja 2004r. zawiesza prowadzenie działalności gospodarczej do czasu uzyskania licencji na prowadzenie transportu

drogowego. Natomiast w dniu 29 czerwca 2004r. złożył w ZUS Oddział w K. druk ZUS ZWUA - „wyrejestrowanie z ubezpieczeń”.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji oddalił na mocy art. 477¹⁴ §1 kpc odwołanie M. B. jako całkowicie niezasadne.

Sąd zauważył, że do dnia 20 września 2008r., tj. wejścia w życie art. 14a ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej, brak było uregulowań prawnych umożliwiających zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej. W sytuacji zaprzestania, nawet jedynie czasowego, jej prowadzenia należało taką działalność wyrejestrować. Zdaniem Sądu M. B. nie wykazał, że dokonał wyrejestrowania działalności. Nie dowodzi tego zdaniem Sądu I instancji pismo skierowane do Urzędu Skarbowego, w którym informuje, że zawiesza prowadzenie działalności, zwłaszcza że nieprzerwanie od 1998r. składa w Urzędzie Skarbowym dokumenty PIT związane z rozliczaniem podatku z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Nadto w oświadczeniu o stanie majątkowym złożonym do akt rozpoznawanej sprawy odwołujący jako źródło dochodów i źródło utrzymania podał działalność gospodarczą. Powyższe okoliczności, zdaniem Sądu bezsprzecznie świadczą o prowadzeniu działalności gospodarczej przez cały sporny okres, co w konsekwencji skutkowało obowiązkiem opłacania składek zgodnie z art. 46 ust 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 8 ust. 6 pkt 1 w zw. z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej.

Sąd zważył nadto, że w sprawie nie doszło do przedawnienia dochodzonych przez organ rentowy zobowiązań. Od daty wymagalności najstarszej zaległości z tytułu nieopłaconych składek z listopada 2000r. do dnia wydania przez ZUS zaskarżonej decyzji, tj. dnia 5 października 2010r., nie upłynął 10-letni termin przedawnienia wskazany w art. 24 ust. 4 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2011r., który jako uregulowanie korzystniejsze od regulacji wprowadzonej 1 stycznia 2012r. znajduje w niniejszej sprawie zastosowanie.

Na marginesie rozważań Sąd wskazał również przesłanki umarzania nieopłaconych należności w świetle przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r., poz. 1551).

Apelację od wyroku wniósł M. B. oraz jego pełnomocnik. W

apelacji z dnia 6 marca 2013r. pełnomocnik ubezpieczonego zarzucił Sądowi I instancji błędne przyjęcie, że odwołujący M. B. wykonywał w spornym okresie w sposób zorganizowany i stały czynności pozwalające uznać go za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej oraz wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji ZUS poprzez uwzględnienie wniosków odwołania od zaskarżonej w sprawie decyzji ZUS, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach Sądowi Okręgowemu w Krakowie.

Jak wskazano w uzasadnieniu apelacji, zdaniem odwołującego jego zachowanie w spornym okresie nie wyczerpywało znamion prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, a sam fakt uczynienia, z uwagi na zubożenie i kłopoty życiowe, ze zbieractwa złomu źródła swego utrzymania, nie oznacza, by tego rodzaju zachowanie przybrało kiedykolwiek formę zorganizowanej, profesjonalnej działalności. Nadto podniesiono, że zgłoszenie uzyskiwanych dochodów do opodatkowania w spornym okresie, w sposób jak to robił w czasie prowadzenia działalności gospodarczej, było błędem merytorycznym, bowiem winien był zgłosić przychody jako uzyskiwane z „działalności wykonywanej osobiście”, a nie jak uczynił z „pozarolniczej działalności gospodarczej”. Powyższe wynikało z faktu, że odwołujący jest osobą niewykształconą, nie potrafiącą należycie ocenić i właściwie wskazać kategorii źródeł przychodów do opodatkowania. W związku z powyższym, zdaniem odwołującego się, złożone deklaracje ocenić należało jako błędne i nie uznawać ich za okoliczność przemawiającą za tezą o efektywnym prowadzeniu przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej.

Sąd Apelacyjny rozważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że Sąd Okręgowy poczynił w niniejszej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, opierając się na całokształcie zebranego materiału dowodowego, przy ocenie którego nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów z art. 233 kpc.

W pisemnych motywach uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd wskazał, którym dowodom dał wiarę, a którym tego przymiotu odmówił, podając jednocześnie logiczną i przekonującą argumentację, dlatego też Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje te ustalenia i przyjmuje za własne.

Z niebudzących wątpliwości ustaleń faktycznych wynika ponad wszelką wątpliwość, że w spornym okresie ubezpieczony prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, początkowo w zakresie transportu drogowego, później w zakresie zbioru i sprzedaży złomu oraz to, że od lutego 2001r. zaprzestał opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, od maja 2001r. na ubezpieczenie zdrowotne, a od listopada 2000r. na Fundusz Pracy.

W szczególności okoliczności powyższe za okres do kwietnia 2004r. zostały jednoznacznie przesądzone w toku prowadzonego przed organem rentowym, z wniosku M. B. z dnia 1 listopada 2002r., postępowania restrukturyzacyjnego zaległych składek za okres od dnia 1 lutego 2001r. do 30 czerwca 2002r. Decyzją z dnia 27 kwietnia 2004r. organ rentowy umorzył w/w postępowanie wobec niedochowania przez wnioskodawcę warunków w postaci nieuiszczenia opłaty restrukturyzacyjnej i nieopłacenia składek za okres od czerwca 2002r. do marca 2004r.

i

Odwołanie M. B. od powyższej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 grudnia 2004r., a jego apelacja od w/w wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 lipca 2006r. Zatem wnioskując o restrukturyzację, po pierwsze wnioskodawca sam przyznawał fakt nieopłacania składek w tym okresie, po drugie, wśród przyczyn umorzenia tego postępowania z powodu niedochowania przez wnioskującego warunków znajdowała się też okoliczność nieopłacenia składek za dalszy okres od czerwca 2002r. do marca 2004r. Ponieważ okoliczności te stanowiły podstawę prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy był nimi także związany i nie mógł czynić odmiennych ustaleń.

W konsekwencji, w związku z zarzutami odwołania zachodziła konieczność rozstrzygnięcia czy M. B. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od dnia 1 maja 2004r.

Odwołujący powoływał się przed Sądem Okręgowym na fakt, że poinformował Urząd Skarbowy, iż z dniem 1 maja 2004r. zawiesza prowadzenie działalności gospodarczej do czasu uzyskania licencji, natomiast dnia 29 czerwca 2004r. złożył w organie rentowym druk ZUS ZWUA - „wyrejestrowanie z ubezpieczeń”.

Powyższe czynności nie były prawnie skuteczne. Przepisy ustawy o swobodzie działalności gospodarczej wprowadziły regulację umożliwiającą zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej dopiero treścią przepisu art. 14a, który wszedł w życie od dnia 20 września 2008r.

Odnosząc się natomiast do kwestii dowodowych, to na tle poprzedniego stanu prawnego utrwalone było orzecznictwo Sądu Najwyższego, iż w sprawie o podleganie obowiązkowi ubezpieczenia społecznego ciężar dowodu wykazania istnienia rzeczywistej przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej (art. 6 kc) spoczywał na ubezpieczonym. Prawidłowo poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, z których wynika, że nieprzerwanie od 1998r. odwołujący składał w Urzędzie Skarbowym deklaracje PIT związane z rozliczaniem podatku z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej - przesądzają o tym, że odwołujący się nie udowodnił istnienia rzeczywistej przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej przed dniem 20 września 2008r., natomiast po tej dacie nie zgłaszał, zgodnie z trybem przewidzianym art. 14a cyt. ustawy, zawieszenia wykonywania działalności, ani nie udowodnił faktycznego zaprzestania prowadzenia tej działalności.

Jak zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 stycznia 2012r., sygn. I UK 203/11, LEX nr 1162649, z samego faktu zawieszenia działalności nie wynika bezwzględnie niepodleganie ubezpieczeniom społecznym, bowiem zawieszenie

jest wadliwe, gdy przedsiębiorca mimo to wykonuje faktycznie działalność gospodarczą. Obowiązek ubezpieczenia wynika zatem z faktycznego prowadzenia działalności, natomiast o wyłączeniu z tego ubezpieczenia decyduje faktyczne zaprzestanie tej działalności. Kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy zgłaszaniem przerw w działalności nie przesądzają same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, mają jednak znaczenie w sferze dowodowej. Przerwy winny być przy tym należycie usprawiedliwione i udokumentowane, aby skutkowały zwolnieniem z ubezpieczenia.

Okoliczność braku wyrejestrowania działalności skutkuje przyjęciem domniemania prowadzenia działalności, bez znaczenia pozostaje przy tym jej przedmiot. Na odwołującym się M. B. spoczywał obowiązek obalenia powyższego domniemania, czemu nie sprostał.

Na marginesie jedynie odnosząc się do zarzutów apelacji zauważyć wypada, że obecnie skarżący nie może skutecznie w toku tego postępowania kwestionować poprawności dokumentów złożonych w Urzędzie Skarbowym, skoro nie wykazał by w przewidzianej prawem formie składał chociażby korekty tych deklaracji.

W tym stanie rzeczy apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.